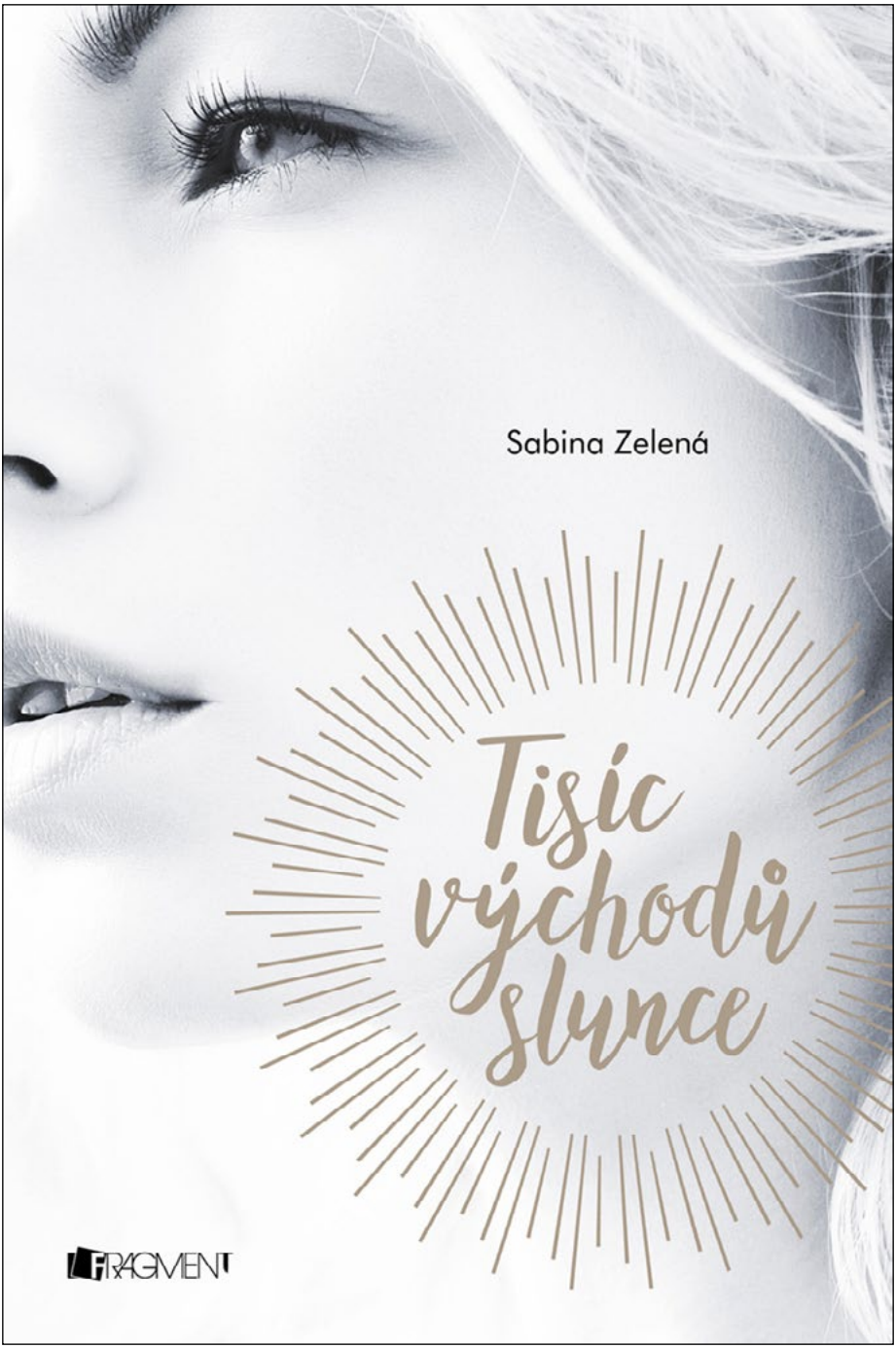
Sabina Zelená
Tisíc východů slunce
FRAGMENT

Tisíc východů slunce

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

Sabina Zelená
Tisíc východů slunce – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Tisíc východů slunce

Sabina Zelená

FRAGMENT

Prolog

Uháněli jsme po dálnici. Venku panovala pořádná plískanice a přes prudký déšť bylo vidět sotva na pár metrů. Teď na konci února se počasí bláznivě měnilo, jako by byla zima rozhodnutá předat vládu jaru, ale na poslední chvíli si to ještě rozmyslela. Ráno sníh pokrýval chodníky a střechy domů, a k večeru už po něm kvůli dešti nebylo ani památky. Nevím, jestli byla horší sněhová vánice nebo dešťová smršť. Ani v jednom se nedalo pořádně řídit.

„Kam tak pospícháš?“ mračil se můj tchán, který se na sedadle spolujezdce nervózně vrtěl a křečovitě svíral držadlo nade dveřmi.

„Prostě už chci být doma,“ pokrčil jsem rameny. Na okamžik jsem ztratil přehled o tom, kde na vozovce se právě nacházím. Mhouřil jsem oči do šera a snažil se najít přerušovanou čáru. Najednou se rozpršelo ještě víc a stěrače, i když zapnuté na nejvyšší rychlost, si s proudy vody nebyly schopné poradit.

Čeněk se uchechtl a zamrkal na mě. „Copak tě ta novomanželská horečka ještě nepřešla?“

„Nikdy.“ Vypjal jsem hruď a vysloužil si za to pořádný šťouchanec do ramene. Zasněně jsem si vybavil svou báječnou ženu. Teď po svatbě byl náš vztah ještě hlubší a krásnější než kdy dřív. Jako bychom se až teprve manželským slibem oddali opojení z toho, že teď je to už oficiálně napořád; ona patří jen mně a já jí. Samozřejmě mělo na mém štěstí podíl i to, že se koncem roku stanu hrdým otcem. Pavla byla těhotná teprve pár týdnů a já bych nejradši popohnal čas, nemohl jsem se totiž dočkat, až si to malé pochovám. Po dítěti už jsem dlouho toužil, byl jsem teď naprosto spokojený a toho pocitu se nemohl nabažit. A právě proto jsem tolik spěchal, abych s Pavlou mohl zase být, protože každý okamžik bez ní mi připadal promarněný.

„Doufám, že nezůstanete jenom u jednoho,“ poznamenal Čeněk, jako by mi četl myšlenky.

Usmál jsem se. „Já taky. Vyrůstal jsem jako jedináček a nebylo to ono. Chtěl bych velkou rodinu."

„To je dobře," řekl a poplácal mě po rameni. „Rád bych si myslel, že kdyby tu Anežka pořád ještě byla, měli bychom… nevím, alespoň čtyři."

Zasmáli jsme se.

„Čtyři. To je pěkné číslo…"

„Vážně, Bene. Když jste mi to řekli," usmál se a zavrtěl hlavou, „takhle nadšený už jsem dlouho nebyl."

„Však jsme se o dítě dlouho snažili, řekla vám to Pavla někdy? Myslel jsem, že se to možná ani nestane, až jsem ji pak našel jedno ráno v koupelně s těhotenským testem." Vybavil jsem si ten okamžik. Nehybně seděla na okraji vany a zírala na dvě čárky na tyčince testu.

„Pavlo?" zeptal jsem se. „Jsi v pořádku?"

„Je pozitivní," zašeptala.

Měl jsem takovou radost, že jsem ji vytáhl na nohy a přitiskl k sobě. Zatočil jsem se s ní a opakoval, že budeme mít dítě. Po chvíli jsem si uvědomil, že Pavla je pořád tichá a zamyšlená.

„Copak ty nemáš radost?"

„Mám," pípla. „Jen mě zaskočilo, že… že se to konečně povedlo!"

Vykouzlila pak na tváři úsměv a mně se ten okamžik navždycky vryl do paměti.

Čeněk znovu promluvil, a zaplašil tak moji vzpomínku. „Co na to říkali tví rodiče?"

„Ještě to neví. Chceme jim to říct zítra."

Představil jsem si, jak se asi budou tvářit, až jim tu novinu povíme. „Budou celí bez sebe. Už mě o vnouče dlouho uháněli. Hlavně máma. Těší se, až z ní bude babička."

„Když už mluvíme o babičkách, Věrka z toho měla obrovskou radost," řekl Čeněk.

Vybavil jsem si, jak Pavla mluvila se svou babičkou po telefonu těsně poté, co jsme to oznámili Čeňkovi. Litovala, že jí to nemůže říct osobně, ale Věrka bydlela v zapadlém koutku Čech,

téměř dvanáct set kilometrů odsud. Z Ženevy to bylo příliš daleko, než abychom se za ní vydali na návštěvu jen tak na otočku.

Znovu jsem sešlápl plyn a zamžoural do toho příšerného lijavce venku.

„Já tomu tvému nadšení rozumím," uznal Čeněk. „Taky jsem byl takový, když jsem si vzal Anežku. Utíkal jsem z práce, abych stihl dřívější autobus a mohl být co nejdřív s ní. Ona mi chodila naproti, někdy došla až k zastávce, jindy jsem ji potkal už v půli cesty, protože jsem tolik pospíchal domů. Vzal jsem ji do náruče a točil se s ní, dokud mě neodstrčila. Jak ta se uměla smát! Často mě s ní chlapi z práce viděli a každé ráno si mě dobírali: ‚Vypadáš jako zamilovanej studentík' a ‚Nemáš odřený kolena, ženáči?' Ale já vím, že mi záviděli a potají si přáli, aby takovou Anežku měli taky."

Čeněk o své ženě nevyprávěl často. Měl jsem za to, že i po těch letech ho její smrt velice rmoutí. Když ale začal takhle nahlas vzpomínat, oba jsme mu s Pavlou rádi naslouchali. Ona tajila dech a cenila si toho okamžiku, jako by to byl malý zázrak, a já… no, rád jsem si představoval, že můj vztah s jeho dcerou bude už napořád stejně idylický. Pavlini rodiče byli celé roky zamilovaní a užívali si každičký den, jako by měl být poslední. I když to bylo hodně smutné, když Anežka zemřela, Čeněk tvrdil, že by ani jediný z nich za nic na světě nevyměnil.

I já jsem se tak ve vztahu s jeho dcerou cítil. Tušil jsem už od prvního okamžiku, že pokud ve mně najde stejné zalíbení jako já v ní, mohli bychom mít dokonalý vztah.

Pavly jsem si poprvé všiml, když s nosem zabořeným do knihy procházela školní chodbou. Nemyslím, že bych na ten okamžik někdy dokázal zapomenout. Byla krásná takovým bohémským způsobem. Světle hnědé mikádo jí spadalo do obličeje a ona se ty neposlušné prameny snažila zastrčit za ucho, aby jí nepřekážely ve čtení. Měla na sobě staré ošoupané džíny a pomněnkový svetr stejné barvy, jakou měly její oči, těsně obepínal její štíhlou postavu. I přesto nevypadala obyčejně. Pomalu kráčela chodbou a ruch kolem sebe vůbec nevnímala. Prstem si jem-

ně přejížděla přes spodní ret, jako by čtení prožívala nejen v mysli, ale i tělem. Nějaký student do ní omylem vrazil, ale Pavla to snad ani nepostřehla. Tolik byla ponořená do toho příběhu.

Na okamžik se zastavila a otočila stránku. Musel jsem se usmát, protože jsem v ní viděl sám sebe. Líbila se mi nejen proto, že jsem svou lásku k literatuře mohl snadno porovnávat s tou její, ale protože byla prostě *jiná*.

Krátce nato jsem ji uviděl sedět v přední lavici na jedné ze svých hodin a v duchu jsem tiše zaplesal. Měl jsem radost, že ji budu moct učit. Čekal jsem pak celý školní rok, než jsem ji po maturitě mohl pozvat na večeři. Ale to čekání stálo za to. Už od začátku předčila všechny mé předešlé lásky. Byly proti této jen takovými malými vlnkami na moři. Pohupovaly mnou dost na to, abych je ucítil, ale to bylo vše. Zato Pavla byla vším, o čem jsem kdy snil. Vynesla mě vysoko nad hladinu, unášela mě dál a dál, a já si tam nahoře, na té obrovské vlně, připadal jako bůh. Nejlepší na tom bylo, že ten pocit nepominul ani po pěti společných letech.

Zařadil jsem se teď do rychlejšího pruhu a zdálo se, že ho mám jen pro sebe. Myslel jsem na to, jak se ke mně Pavla přivine, jakmile vejdu do dveří, a řasy se jí při polibku na uvítanou budou třást jako neposední motýli. Ucítil jsem v podbřišku zachvění a zlehka sešlápl plyn. Jel jsem sotva polovinou doporučené rychlosti, a i přesto se to nepatrné zrychlení zdálo být obrovským hazardem. Můj spolujezdec zaprotestoval zamručením.

„Tys někoho takového také našel, Bene," pokračoval pak Čeněk ve svém krátkém proslovu, „takže koukej zpomalit, protože bys Pavle neudělal moc velkou radost, kdybys vůbec nedojel."

Bylo to jako zaklínadlo. Jakmile svou myšlenku vyslovil, nebezpečně blízko před námi se objevila dvojice světel a rychle se přibližovala. Svedl prudký déšť jiného řidiče z cesty nebo snad já sjel z té své, zatímco jsem naslouchal vzpomínkám tchána?

Na dlouhé úvahy už ale nebyl čas. Než se obě vozidla setkala v ohlušujícím třesknutí, stačil jsem si vzpomenout jen na jediné. Na pás, kterým jsem se nepřipoutal.

Pavla

Trhla jsem sebou při hlasitém zařinčení. Stále jsem byla ponořená do svého snu, a nějakou dobu mi trvalo otevřít oči. Víčka mi únavou zase těžkla, ale i přesto jsem nastražila uši a zaposlouchala se do zvuků v místnosti. Nebylo slyšet vůbec nic kromě zašustění, když má dlaň přejela po prostěradle na prázdné straně postele, na které měl spát můj manžel. V půli toho pohybu mě znovu pohltila tma a sen se začal odvíjet od okamžiku, v němž předtím skončil. Nevím, proč se mi pořád vracel. Nechtěla jsem si nedávný šok každou noc připomínat, ale nešlo se tomu vzepřít.

Znovu jsem otevřela domovní dveře a už při pohledu na dva mladé policisty mi bylo jasné, že na ten den nikdy nezapomenu. Během několika minut se celý můj život přesypal jako kaleidoskop. Jejich slova kolem mě prolétla jako vyděšený pták, jen se tak zběžně mihla a odletěla pryč. Pouhá tři slova mi uvízla v paměti a vracela se jako ozvěnou: *Je nám líto.*

Uvnitř jsem křičela, ale na povrch se dostalo jen pouhé zašeptání: „Ne, tomu nevěřím…“

Jak se asi cítily jiné manželky, matky a dcery, když jim zničehonic zabušili na dveře dva muži v uniformě? Měly strašlivé tušení, ještě než promluvili? Taky je nějakou dobu nechali domýšlet si, co se přihodilo, a pak jim násilně uzmuli veškeré štěstí? Také jim řekli, že je jim to líto, a pak odspěchali, rádi, že už mají tísnivou povinnost za sebou? Nebo chvíli postávali mezi dveřmi a pak spěšně přiskočili, když dámy omdlévaly, a počkali, dokud nedorazí jejich sestry a přítelkyně, aby na ně dohlédly?

Ti dva mladíci mě několikrát ujistili, že se o všechno postarají a není třeba, abych jela na místo nehody. Viděla jsem, jak jim oběma současně po krku vylétl ohryzek. Vyměnili si hrůzyplný pohled, a mě teď strach doslova přitlačil k zemi. Nechtěla jsem ani pomyslet na to, jaké podívané mě vlastně chtějí ušetřit. Jenže kdo mě ochrání před všemi těmi city, které mi teď neviditelnou rukou surově svíraly útroby?

Dlouho jsem stála na zápraží a dívala se směrem, kterým policisté odešli, zmizeli v provazcích deště, hlavy vtažené mezi ramena. Připadala jsem si naprosto umořená. Nedokázala jsem se přenést přes jejich tvrzení, že otec zemřel. To přece nemohla být pravda. Vždyť jsem s ním mluvila ani ne před hodinou! Přesně se mi vybavovala jeho veselá slova, úsměvy, živá gesta, jeho huňaté obočí legračně poskakující nahoru a dolů…

A Ben! Můj hodný, pohledný, chápavý muž. Jak mohl jeho život tak náhle, tragicky skončit, když byl ještě ráno usměvavý a plný síly?

Připadalo mi neuvěřitelné, že jsem ještě před okamžikem čekala, jak ti dva každou chvíli rozrazí dveře a s mohutným halasením a prázdnými žaludky vpadnou dovnitř, jeden po druhém mi dají pusu – táta na tvář a Ben na rty – a pak si oba pověsí kabát na věšák v předsíni a nahrnou se do kuchyně, jak to pokaždé dělávali. Tam by mi potom vyprávěli, co během dne zažili, a když by se táta nedíval, Ben by mě potají líbal na krk, zatímco bych dokončovala večeři.

Cítila jsem, jak ve mně umírá srdce a k zemi mě táhne strašlivá tíha ohromení a smutku. Táta zemřel a Ben taky. Už je nikdy neuvidím.

Zůstala jsem úplně sama…

Zařinčení se ozvalo znovu a já si uvědomila, že je to zvonek. Přinutila jsem se vstát a dojít do vstupní haly. Přemohl mě pocit déjà vu a těsně po něm zvrácená úleva, že rozhovor s policisty už mám za sebou. Kalendář na zdi v chodbě pořád ukazoval týž temný den, protože jeho listy nikdo neotočil, květiny na komodě byly trochu povadlé. Jak dlouho už jsem je nezalila?

Otevřela jsem dveře. Přede mnou stála postarší dáma ve světlých plátěných kalhotách a tmavomodrém triku. Krátké šedivé vlasy jí rámovaly kulatý obličej, který většinou zdobil milý úsměv. Teď po něm ovšem nebylo ani památky. Oči se jí zaleskly, a když stáhla obočí k sobě, vznikly hluboké vrásky.

„Babičko," hlesla jsem a zlomil se mi hlas. Celou dobu jsem se natolik zaobírala svými pocity, až se mi povedlo zapomenout, že tíhu svého trápení vlastně nemusím nést sama. Babička, moje jediná další žijící příbuzná, bydlela o dvě země dál, a náš kontakt se většinou omezil jen na hovory po telefonu. Přestože jsem tak moc potřebovala cítit něčí dotyk, vůbec mě nenapadlo hned se jí ozvat. Bylo to ode mě hloupé, protože bylo jasné, že by ani na okamžik nezaváhala a přijela by za mnou.

Přitáhla si do náruče mé ochablé tělo a konejšivě mě začala hladit po vlasech. „Už jsem s tebou, dítě."

„Jak to víš…?"

Přitiskla mi svá ústa na spánek a šeptala slova útěchy. Pomalu jsme se kolébaly. Nedokázala jsem si představit, že bych ještě někdy mohla cítit úlevu, ale v její teplé náruči jsem přestala na malý okamžik zápasit se zármutkem a nechala se obejmout opojným pocitem bezpečí. Jako by samotná její přítomnost měla ozdravné účinky. Chtěla jsem se omluvit, že jsem jí nezavolala, ale síla promluvit ze mě vyprchala. Uvědomila jsem si také, že kvůli mně vážila dlouhou cestu – autem to bylo dobrých třináct hodin – a nepochybovala jsem, že ji zvládla za jediný den. Určitě vyrazila, jakmile se k ní ta zpráva donesla.

Než jsem se vzpamatovala, ležela jsem na pohovce v obývacím pokoji, na sobě dvě tlusté deky a v dlaních šálek čaje. Hřála jsem si o něj zkřehlé prsty a přitom pozorovala babičku, jak pochoduje po pokoji, zatahuje závěsy, rozsvěcuje lampy a poklízí nepořádek kolem. Pohybovala se pevně a rozhodně, když však promluvila, její hlas zněl jemně. Konejšivě.

„Měla jsi mi to říct, přijela bych hned… Strašně mě to mrzí, Pavlo."

Podívala jsem se jí do očí. Stála přede mnou, zamrzlá v půli za-

mýšleného pohybu, a čekala, jestli něco řeknu. Místo toho jsem se rozvzlykala.

„Jen to v sobě nedrž, dítě. Musí to ven."

Když jsem si znovu uvědomila sebe sama, s hlavou v dlaních jsem napůl seděla a napůl ležela na pohovce v obývacím pokoji. Přepadl mě ochromující pocit samoty a zoufalství, a ten nekonečný okamžik plný utrpení jako by se pořád natahoval. „Chci je zpátky!"

„Já vím, dítě," odpověděla mi babička, a teprve tehdy mi došlo, že je pořád se mnou.

V hale se rozdrnčel telefon. Ani jedna z nás ale nevstala, aby zvedla sluchátko. Jen jsme se na sebe podívaly. Ztuhly jsme, když se ze záznamníku ozval hlas mého muže.

„Tady je Ben," řekl a já jsem se ze zvyku podívala ke dveřím. Pak bylo slyšet můj hlas: „A Pavla." A znovu Ben: „Nechte nám vzkaz."

Ozvalo se pípnutí a pak hlas paní Červenkové, Benovy maminky. „Pavlo? Jsi tam? Jenom jsem se chtěla ujistit, že jsi v pořádku…" Nadlouho se odmlčela a pak už zazněl jen tón po zavěšení.

Stejně jako já s tátou se i oni z Čech do Švýcarska přistěhovali, když byl Ben ještě dítě. V celém tomhle obrovském městě jsme se dokázali najít a spojit své rodiny. Její slova, trochu podbarvená přízvukem neustále používané němčiny, mi připomínala, že teď je po všem…

Do oken vytrvale bubnoval déšť. Byla mi zima a žaludek se mi obracel. Vzala jsem do náruče jeden z měkkých polštářů, přitiskla si ho k hrudi a zabořila se hlouběji do pohovky. Když usnu, třeba se nevzbudím, pomyslela jsem si morbidně. Nebo se probudím a uvědomím si, že to byl jen špatný sen. Ano, nekonečná noční můra.

Hodiny utíkaly.

Věrka

Pavla konečně usnula. Neklidně sebou házela, co chvíli plačtivě zakňourala. Nebylo těžké uhodnout, o čem se jí nejspíš zdá, a bylo mi jí líto. Rozuměla jsem té zející prázdnotě, kterou nic nedokáže zaplnit, a věděla jsem, jak těžké je pochopit, co se stalo, přijmout to a snažit se hledat smysl tam, kde se žádný najít nedal. Sama jsem až příliš dobře věděla, jak moc bolí ztráta blízkého člověka, a při pomyšlení na to, jak těžká cesta ji teď čeká, se mi sevřelo srdce.

Vrátila jsem se v myšlenkách o týden zpátky a vzpomněla si, jak jsem držela sluchátko u ucha a naslouchala vyzvánění a poté i zprávě na záznamníku. Nedělo se často, aby Pavla na naši smluvenou hodinu zapomněla nebo jí do toho něco přišlo a ona předem nezavolala, ale už se to párkrát stalo, a tak jsem si nedělala starosti. Obvykle jsem ji pak zastihla druhý den nebo mi sama zavolala, jakmile k tomu dostala příležitost. Ale ani nazítří na můj vzkaz nikdo nereagoval. Uplynulo několik dalších dní, a já už se kromě nervózního přecházení v chodbě svého domu nedokázala na nic soustředit. Něco se určitě stalo, napovídal mi tichý hlásek v hlavě.

Přála jsem si – už po tolikáté – aby Pavla nebyla tak strašlivě daleko. Kdyby bydlela za rohem, bývala bych k ní mohla zaskočit a přesvědčit se, že je všechno v pořádku. Takhle mě místo toho čekal celý den jízdy autem až do nejzazší části Švýcarska a já už se začala duševně na to velké cestování připravovat, když se konečně telefon rozdrnčel.

Chňapla jsem po sluchátku, ještě než se stihlo ozvat druhé zazvonění. „Haló, Pavlo?“

Měla jsem co dělat, abych porozuměla tomu rozechvělému hlasu na druhém konci, ale bylo mi okamžitě jasné, že Pavla to není. Byla to Benova maminka, a když mi mezi vzlyky pověděla, co se stalo, v duchu jsem jí děkovala za tu duchapřítomnost dát mi o tom vědět.

„Snažila jsem se dovolat Pavle, ale nebere mi telefony. Děláme si o ni s manželem starosti,“ řekla nakonec paní Červenková.

„Ani mně neodpovídá,“ připustila jsem. „Postarám se o ni. Vydám se za ní hned zítra ráno.“

Celou noc jsem nespala a na cestu vyrazila ještě před svítáním. Stavěla jsem jen několikrát, abych se spěšně najedla a zkusila zavolat vnučce z veřejného telefonu. Byla bych překvapená, kdyby odpověděla, ale i přesto jsem její číslo několikrát vytočila. Vyzvánění ve sluchátku bylo ohlušující a znělo přímo naléhavě. Táta a Ben pro ni znamenali všechno. Dokázala jsem si ji teď představit stočenou do klubíčka na posteli, oči napuchlé a nos zarudlý od pláče…

Nasedla jsem znovu do auta a jela tak rychle, jak jsem si jen troufla.

Strašně se mi ulevilo, když mi na několikeré zazvonění domovního zvonku nakonec otevřela. Zároveň jsem se ale zděsila a musela se několikrát nadechnout, než jsem byla schopná slova. S obrázkem, který mě čekal, jsem se nejdřív musela poprat. Obzvlášť proto, že se k němu okamžitě nabídlo přirovnání.

Vrátila jsem se v duchu do doby před čtyřiadvaceti lety, ke dni Pavlina narození. Když mi pověděli, že má jediná dcera kvůli vážným komplikacím při porodu zemřela, zaskočilo mě to a ochromilo. Nedokázala jsem přemýšlet a až mnohem později jsem si uvědomila, jak velká chyba to byla jít se na ni ještě naposledy podívat, když už její srdce dávno netlouklo. Nehnutě ležela na lůžku a já si až bolestně snadno všímala těch děsivých detailů. Černé kruhy pod očima, mrtvý pohled, nehybný hrudník, ledové ruce.

Zamrkala jsem a musela potřást hlavou, protože se mi její obličej stále vracel a sléval v jeden s Pavliným. Nejen proto, že si byly podobné jako vejce vejci, ale i kvůli výrazu v obličeji a chladným dlaním. Cítila jsem tu tíhu, která teď Pavle ležela na ramenou, a neměla jsem daleko ke zhroucení. Otřásla jsem se při pomyšlení, jak se budeme snažit ztrátu Bena a Čeňka zvládnout. Ona tady, a já po návratu domů na druhém konci Evropy.

Pavla chřadla a za těch pár dnů, co jsem byla s ní, viditelně zhubla. Sotva jsem do ní dostala sklenici vody nebo šálek čaje, na jídlo neměla ani pomyšlení a já jsem jí to nemohla mít za zlé. Potácela se mezi naprostou netečností, kdy jen zírala do zdi nebo celé hodiny nehybně stála u okna, a záchvaty zoufalství. Každou noc ji trápily zlé sny, a když jsem jí jemně zatřásla rameny, aby se probrala, pokaždé se mě zeptala: „Vážně se to stalo?"

Přikývla jsem a ona si jen přetáhla peřinu přes hlavu.

Dnes ráno jsem ji našla tiše vzlykat na podlaze v obývacím pokoji. Na kolenou měla otevřené fotoalbum a dokola opakovala: „Jeho ne, jeho ne…" Mlčky jsem jí album vzala, a i když mi bylo jasné, že se jen s velkými potížemi budu zvedat, sedla jsem si na podlahu k ní, abych ji mohla vzít kolem ramen. Pomyslela jsem na to, jak soběstačná a nezávislá byla, dokud nepotkala Bena. Tolik na něm visela a mně připadalo, jako by bez něj nemohla ani dýchat. Co si teď počneme?

Upřeně se na mě dívala a já jsem věděla, že si naprosto přesně uvědomuje, co se stalo. Jen ale těkala očima a nepatrně se kolébala dopředu dozadu, když jsem mluvila o policistovi, který dnes ráno volal ohledně zápisu o nehodě, připravenému k vyzvednutí. Díkybohu se mi němčina za ta léta ještě nevykouřila z hlavy. Také jsem během svého krátkého pobytu tady několikrát mluvila s Benovými rodiči, se kterými jsem zorganizovala pohřeb. Už po příjezdu jsem vnučce slíbila, že to udělám, a ona bez váhání souhlasila. Jen mi zašeptala názvy několika skladeb, které měli na pohřbu zahrát, ale všechno ostatní zůstalo na mně.

Nechtěla jsem Pavlu nechávat doma samotnou, ale na výzvu

policisty jsem si šla na stanici vyzvednout zmiňovaný zápis a jen tak mimochodem mě napadlo se zeptat, kdo byl ve druhém vozidle. Neměla jsem dost síly na to, abych se trápila pro další ztracené životy, obzvlášť v tak úzké spojitosti s mou rodinou, ale slušnost mi nedala. Byla jsem proto překvapená, když jsem se dozvěděla, že oba dva, manželský pár, přežili s lehčími zraněními.

„Oba jsou stále v nemocnici, ale brzy by je měli propustit. Vlastně se na vás také ptali, a dokonce chtěli nějaký kontakt, ale předpisy nám nedovolují…“ odmlčel se a udělal rukou takové neutrální gesto.

„To je v pořádku,“ řekla jsem. Ta starost z jejich strany mě dojala, a než jsem se stačila rozplakat, strčila jsem si složku od policisty do kabelky a spěšně se rozloučila.

Pohřeb už byl za dveřmi. Připadalo mi to až příliš brzy na to, abych na něj Pavlu připravila, ale nedalo se nic dělat. Před pár dny mi paní Červenková volala, že mluvila s redaktorem místních novin, který připraví článek o nehodě a pohřbu Bena a Čeňka. Následující ráno na mě z novin vykoukly fotografie dvou známých tváří. Článek byl moc hezky napsaný a já jsem se o něj chtěla s Pavlou podělit. Přečetla jsem jej nahlas a ona se zavřenýma očima kývla, když jsem se odmlčela. Myslela jsem, že možná na návštěvu kostela v tom svém apatickém stavu zapomněla, ale když jsem jí nazítří řekla, že je čas se připravit, odešla se do pokoje převléct a po pár minutách se vrátila oblečená do černého kostýmu.

Pavla

Seděly jsme s babičkou v taxíku a ujížděly městem. Nikdy jsem to tady neměla ráda, napadlo mě najednou. Připadalo mi, jako bych si zvykala v Ženevě celý život, ačkoliv jsem tu bydlela téměř od narození. Nezamilovala jsem si to tu, ale dokázala jsem tu žít. Bylo to v podstatě hezké město, ale na mě až příliš rušné. Naučila jsem se nevidět odpadky poházené v ulicích, pomalované budovy a dopravní zácpy, a místo toho jsem si představovala klidná údolí s venkovskými statky, kde jsem toužila být. Přijala jsem tohle město za své, a abych se netrápila tím ruchem, vyhledávala jsem místa, kde bych mohla v klidu rozjímat. Školní knihovnu, parky… hřbitov.

Bylo to jedno z mála míst, kam mě to táhlo, když jsem toužila po klidu. Vím, že se to zdá být poněkud morbidní, ale bylo tam ticho a většinou prázdno. Sedávala jsem na opuštěné lavičce nebo pod stromem u cihlové zdi, oddělená od toho bláznivého světa. Čas jako by se na tom zvláštním místě zastavil a já se na něj vždycky ráda vracela. Byla to ironie osudu, že zrovna tam jsem teď měla namířeno a cítila všechno, jen ne klid. Najednou jsem nemohla pochopit, jak jsem to dřív dokázala, chodit tam rozjímat a uvolnit se. Teď se totiž hřbitov stal zdrojem bolesti a tíhy, která jako by mě přikovala k zemi.

Teď, když jsem se konečně vyrovnala s tím, že v Ženevě zůstanu už napořád a nikdy neodejdu, protože tu mám proč zůstat, se ten vnitřní obrázek rozbil na tisíc kousků a já se ocitla zase na začátku. Nepatřím sem, řekla jsem si v duchu, zavřela oči

a neotevřela je, dokud se taxík nezastavil a řidič nás nezanechal stát před kostelem.

Poslední rozloučení proběhlo rychle. Přáli jsme si to tak všichni tři, já i Benovi rodiče, aby se obřad konal jen pro nejbližší rodinu a přátele. Nesmírně se mi ulevilo, když souhlasili s tím, že Ben a táta mohou mít pohřeb dohromady, nezvládla bych se totiž loučit dvakrát. Nejtěžší na celé ceremonii bylo samotné setkání s Červenkovými. Najednou jsem si uvědomila, že teď vlastně nesu stejné příjmení. Ještě jsem si na to ani pořádně nezvykla… Stačil mi jediný pohled na jejich tváře, které dokonale odrážely stav mysli. Byli smutní a zlomení. Naštvaní na osud, že to tak nesmyslně zařídil.

Nedokázali jsme ze sebe nic vypravit, jen jsme na sebe kývli. Vzpomněla jsem si přitom na dva telefonáty, které jsem vyslechla, když babička zařizovala pohřeb. První byl s Červenkovými, kterých se zeptala, jestli by jim nevadilo Benovy ostatky rozdělit do dvou uren. Do té doby jsem vlastně ani nepomyslela na to, co se po pohřbu bude dít, proto jsem jí byla vděčná, že ji vůbec něco takového napadlo. Jim to podle všeho nevadilo. Z druhého telefonátu s pohřebním ústavem jsem vyvodila, že ani pro ně to nebude problém, a z Věrčiných odpovědí jsem usoudila, že se to tady dělá běžně. Najednou mi připadalo naprosto samozřejmé, že se rodiny chtěly o ostatky svých milovaných podělit.

Jedna urna tedy připadne Benovým rodičům, a tu potom při modlitbě uloží na hřbitově, jak mi po telefonátu zašeptala babička. Druhou dostanu já. Nebyla jsem si úplně jistá, jak s ní naložím, ale to rozhodnutí jsem nechala na příhodnější dobu, až budu schopná rozumně uvažovat.

Urnu, v níž byly ostatky mého otce, bych nejspíš měla uložit do hrobu k mamince, až se jednou vypravím do Hor Páně, babiččina rodného města, kde byla maminka pochovaná.

Během celého rozloučení jsem plakala a myslela jsem, že už se znovu nedokážu nadechnout. Na hrudi mě strašlivě bolelo a srdce, které ještě donedávna s železnou pravidelností poctivě

bilo, se teď nejistě třepotalo jako křídla ptáčete, jež poprvé vylétlo z hnízda.

Benova maminka se ke mně přitočila a vzala mě za ruku. „Co teď budeš dělat?“

Na tu samou otázku jsem se ptala sama sebe poslední dny, a odpovědi jsem byla stejně daleko jako předtím. Jen jsem tedy zavrtěla hlavou a ona mě s pochopením znovu objala.

Netuším, jak jsem se dokázala přinutit k chůzi, nohy jako by mě z kostela vynesly samy. Venku silně foukalo a okamžitě mi naskočila husí kůže. Všimla jsem si hloučků lidí postávajících kolem a poznala tváře několika Benových kolegů a studentů. Bylo to od nich hezké, že se přišli rozloučit, i když to znamenalo jen postávat před kostelem, ale já jsem se s nimi nemohla dát do řeči. Nevydržela bych to. Zbaběle jsem se dívala na dlažební kostky a vykročila. Netoužila jsem po ničem jiném než se doma zase schoulit pod peřinu a zavřít oči.

Cestu nám s babičkou po chvíli zastoupil muž a v úzké uličce nebylo kam se vyhnout. A tak, i když jsem nechtěla, jsem musela vzhlédnout a vzít jeho přítomnost na vědomí. Všimla jsem si, že má nohu v sádře, podepírá se berlí a zpod čepice mu vykukuje kousek gázy. Na sobě měl tmavé džíny a koženou motorkářskou bundu s nápisem, který jsem se ani nesnažila přečíst. Měl tmavé kruhy pod očima a s nezastřiženou bradkou vypadal zanedbaně. Jeho družka stála za ním a vzezřením se mu nesmírně podobala. Stejné kožené oblečení, ve tváři modřinu a ruku v sádře zavěšenou v šátku. Snažila jsem se najít nějaké povědomé rysy, ale buď mě zrazovala paměť, nebo jsem ty dva prostě neznala.

„Paní Červenková?“ začal muž a já si až teď všimla jejich zdrcených výrazů. Vzhledem k drsnému oblečení to vypadalo zvláštně, nepatřičně. „O pohřbu jsme se dozvěděli z novin… My… jsme nevěděli, jak jinak se s vámi spojit. Nezlobte se…“

Snažila jsem se pochopit, co mi to vlastně říká. Babička mi pevně stiskla loket a ostře se nadechla.

„Všechno se seběhlo tak rychle, já… neměl jsem čas se jim vyhnout."

V tom jsem vše pochopila. Ucítila jsem, jak se mi po tvářích řinou slzy. V těch chvílích, kdy jsem se neubránila myšlenkám na nehodu, jsem si představovala, že Ben s tátou narazili do stromu, zřítili se z mostu nebo auto ve smyku sjelo z mokré vozovky a obrátilo se na střechu. Vůbec jsem neznala podrobnosti nehody, nenapadlo mě, že by se jí mohlo účastnit více lidí… že by se s někým mohli srazit. Teď to přímo bilo do očí. Navzdory své nevědomosti jsem se ale zastyděla, mohlo mě napadnout se zeptat…

Okamžitě se mi vybavilo, jak mi Věrka před několika dny chtěla o nehodě povědět, ale já jsem si jen přes hlavu přetáhla deku. Nechtěla jsem slyšet nic, co se týkalo Benovy a tátovy smrti. Připadala jsem si strašlivě provinile, byla jsem však natolik zaslepená svou ztrátou, že to ve mně potlačilo myšlenky na city druhých. Nenapadlo mě teď nic jiného, než k muži vztáhnout ruku a pevně mu ji stisknout. V jeho teplé dlani se ta moje zdála být úplně ledová, ale on jako by to vůbec nevnímal, jen přikývl a zdálo se mi, že jsem v jeho očích zahlédla úlevu. Nebo vděk.

Nadechl se. „Není to spravedlivé… my jsme zůstali naživu, a oni… Doufám, že jednou…" Hlas se mu zlomil a chvíli mu trvalo, než mohl pokračovat, „že mi jednou budete schopná odpustit…"

Jeho žena se mi za celý ten kratičký rozhovor ani jednou nepodívala do očí. Jen se k němu pevně tiskla a tiše plakala. V ten hrozný okamžik, kdy už nic nedávalo smysl a ze světa se vytratila všechna krása, jsem najednou něco ucítila. Jakousi potřebu mu stisknout rameno a zašeptat slova útěchy, jako bych tím chtěla utěšit i sebe. Pořád jsem ještě držela jeho ruku ve své.

„Jak se jmenujete?"

„Juni," odpověděl a pak volnou rukou ukázal za sebe. „Lena."

„Není to vaše chyba," řekla jsem a myslela jsem to vážně. „Byla to přece nehoda…"

Pustil mou ruku a stiskl si kořen nosu. Po chvíli se na mě znovu podíval a oči se mu leskly. „Kdybyste cokoliv potřebovala…“ Vytáhl z kapsy kousek umolousaného papíru, napsal na něj své jméno a telefonní číslo, a podal mi jej.

Bez váhání jsem ho přijala, i když mi nebylo jasné, kvůli čemu bych kdy mohla vytočit jeho číslo. Schovala jsem si útržek do kapsy kabátu a po rychlém rozloučení jsme s babičkou pokračovaly v cestě. Uvědomila jsem si, že za celou tu dobu vůbec nic neřekla, a podívala jsem se na ni.

Pokrčila rameny a smutně se usmála. „To od nich bylo milé.“

Trvala jsem na tom, že půjdeme z pohřbu domů pěšky.

Babička to nedokázala pochopit. „Vždyť je to přes deset bloků,“ namítla a já jsem věděla, že to nebylo ani tak proto, že by mi chtěla odepřít procházku, ale protože myslela na své bolavé nohy. „Obě máme boty na podpatku. To je šílené, Pavlo.“

„Můžeš si zavolat taxík nebo jet s Červenkovými. Určitě by tě rádi svezli,“ navrhla jsem jí. „Mně to nebude vadit.“

Nejspíš litovala, že si ráno nesedla za volant, protože teď bychom musely její auto dovézt zpátky. Místo toho jsme ale jely na hřbitov taxíkem, protože i když to babička nahlas nepřiznala, byla z Benovy a tátovy smrti zdrcená stejně jako já a na řízení se dnes necítila. A že bych usedla za volant já, to vůbec nepřipadalo v úvahu.

„Nemluv hlouposti. Nenechám tě přece jít samotnou,“ řekla a zavěsila se do mě. Byla jsem jí vděčná za to, že mi bude dělat doprovod. Z nějakého nevysvětlitelného důvodu jsem potřebovala pohyb, pročistit si hlavu a nadýchat se vzduchu. Jen jít. Alespoň na nějaký čas oddálit návrat do prázdného domu, kde zase začnu přemýšlet, co se sebou teď udělám.

Před námi se objevil most. Po tvářích mi stékala rozmazaná líčidla, ale bylo mi to jedno. Kolemjdoucí při pohledu na můj černý kostým a nepřítomný výraz rychle odvraceli zrak. Najednou mě naplnila touha být někým jiným někde jinde. Bylo těžké se nadechnout. Musela jsem se zastavit a chytit se zábradlí.